



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Iacobi Philippi Tomasini Sancti Georgij ab Alga Venetiarum Canonici Secularis De Donariis ac Tabellis Votivis Liber Singularis

Tomasini, Giacomo Filippo

Vtini, 1639

II. Donariorum Materia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13253

Quod pariter occultatum ad uberiorem huius significationis confirmationem libenter addimus.

Cum verò VOTA ratio soluerentur sine sacris, inde factum, quod passim in Veterum monumentis dicare, dedicare, facere, consecrare usu æquivalentia occurrunt.

CAPVT II.

De Donariorum materia.

Cum igitur iam satis perspecta sit Donariorum ratio, superest ut ipsorum materiam inuestigemus. Eam quidem sumptibus honorabilibus fieri præcepit in magnis Moralibus Peripateticorum Princeps, Plato tamen sapientissimè legibus moderata à moderatis hominibus exegit. Etsi verò de horum materia nihil certi constitui possit, cum proculdubio eam fortuna & conditio mortalium variauerit, verisimile tamen est ea magna ex parte fuisse fictilia, quemadmodum hodiè apud plebeios cerea. Quod persuadet ingens eorum numerus, quæ nostra memoria conspiciuntur effossa Nemi in fundo nobilium Marchionum Frangipannorum, atq; ex Prænestinis, ubi olim Fortunæ Templum erat, vel etiam figlina, qualem Romæ fuisse, ubi libro & sigilla venibant, tradit Turnebus in Aduersarijs Lib. xxiii. Cap. xxix. cuiusmodi etiam quippiam de Murteto, loco Veneris cultu celebrato, scribit Iulianus Aurelius de Cognom. Deorum Lib. ii. Cap. iv. Inde passim apud Antiquarios fictilia à vouentibus olim suspensa reperiuntur. Imò, non solum fictilia verùm & lignea primitus fuisse Deorum simulacra, quæ sæpè erant DONARIA, discimus ex Plinio: quod comprobatur Seneca primam Romanorum simplicitatem indicans, tunc per fictiles Deos religiosè iurabatur. Hinc fictilia signa fastigio Capitolino imposita fuere: & Iuppiter fictilis, cui Templum dedicauit Tarquinius, de quo Iuuenalis Satyra xi.

Fictilis & nullo violatus Iuppiter auro.

De his intelligendus Martialis:

Summi fragilis, sed tu moneone sperne sigillum.
 Plinius etiam Lib. xxxv. Cap. xi. Dianæ simulacrum ex ebeno visum tradit. Atque ut hanc rem in pauca contraham, crescente Romanorum opulentiâ præter Donaria ferrea virtute ac sanguine parta, signa etiam surgebant marmorea: ebenis quoq; nitor visus aciem inuitabat. Nec metalli premium à liberalitate deterrebat animum. Frequenter nimirum fulgebant æræ, hæq; nunc simplices, nunc inauratæ, argentæ, auræ, quodq; magis est gemmæ, vel gemmis distinctæ; atque hæc modò sessiles, modò pedestres, modò equestres, modò triumphales; Item Colossi specie, qualis olim Hercules, Iouis, aliorumq; quas Plinius Lib. xxxiv. Cap. vi. recenset: ijsq; plerumq; auctoris nomen insculptum erat. DONA præterea ex serico fiebant, qualia fuerunt signa, Vestes; Item ex lana, ut purpura, quæ aliquando in Donarium Templis fuit sacrata. Ossibus tandem religionem accessisse, ex Oscillis patet. Animantia ceteraq; superstitionis ludibria libens mitto, quæ suo quæq; loco Lectori plenius erunt obuia.

VOTA verò in tabellis, ex corticibus, vel papyraceis, aut ligneis, siue argenteis scripta, signata, obsignataq; Deorum Statuis cera affigebantur. Vnde Claudianus de Aponi fonte:

Sit nulla manus, cuius non pollice ductæ

Tæbentur memores prospera VOTA notæ.

Vel in genibus Statuarum cera obductis insculpebantur, seu inscribebantur Vota; quemadmodum Iosephus Scaliger observauit ad Propertij Lib. iv. Eleg. vi. Hinc Prudentius:

Deuotus cippo fœculni & stipitis unctor.

Notauit id ipsum ad Apuleij Apologiam Scipio Gentilis Num. 559. Consuetudo Veterum Ethnicorum fuit, ut bene hic Coluinus notat, Vota sua & preces in tabellis conscriptas cera consignare, atq; in Deorum statuis affigere. Vnde SIGNATA VOTA pro salute Imperatoris sæpe in Epist. Plin. ad Trajanum, & ad signata oratio apud Tertullianum Lib. de Oratione,

&

*et crura Deorum vel genua incerare apud Iuvenalem Satyra x. v. 54. & 55. & saxa (ideſt Deorum Statuas) illita ceris Prudentio Lib. i. contra Symmachum. Supplicantes enim eorum genua veluti miſericordiæ ſymbola tangebant, quorum ſectendi erant animi, quod ea maximè eſſent obuia, vel ut Lib. xi. Cap. xlv. loquitur Plinius, quod inſit ijs vitalitas. De qua fortassis Horatius Epod. 13. *adumq; virent genua.**

Quem adorationis morem non ſolis Phœnicibus (ut notat Scholiaſtes Euripidis in Phœniſſ.) ſed omni ferè populo communem fuiſſe conſtat ex Comico Aul. Act. 3. Sc. 30.

Atqui pol' hodie non feret, ni genua conſtrificantur.
Et paucis interpoſitis:

Nunquam hercle facerem, genua ni tam nequiter fricaves.
Planius omninò. Poëta diuini operis ix.

Et genua amplectens effatur talia ſupplex.
Qua ſimilitudine ardentiffimam eſſagitationem expreſſurus Junior Plinius Lib. i. Epift. xviii. *Viſa eſt ſocrus mea aduoluta genibus, ne agerem obſecrare.* Et Poeta *Aeneid. i. r. i.*

Dixerat & genua amplexus, genibusq; volutus.
Inde Fortune volubilitatem monſtraturus Stoicorum Princeps de Tranquillitate Animi Cap. xi. *Horæ momentum intereſt inter ſolium & aliena genua.* Sed de his uberius, ubi ſingula Donariorum genera expendentur.

C A P V T III.

Donariorum ſpecies diuerſæ.

DONARIORVM maietatem præ ceteris inſigniter augent ex Voto erectæ ſæpius ſacræ Aedes. De quibus quamuis peculiare volumen Imperatori dicaffe Eusebium de Vita Constantini Lib. iv. Cap. xl. referat Vir quidam eruditus, nihil tamen ſimile iſtic loci extat, quin Cap. xxxix. eiufdem Lib. iv. *De multitudine Donariorum*